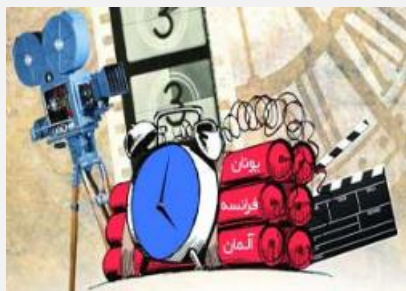

بحران اقتصادی به سینما رسید

اقتصاد نامطمئن اروپا سینمای کشورهای قاره سبز را تهدید می‌کند ...

اقتصاد نامطمئن اروپا سینمای کشورهای قاره سبز را تهدید می‌کند

بحران اقتصادی به سینما رسید

جام جم آنلاین: این روزها خبرهای خوبی از بازار اقتصادی قاره سبز نمی‌رسد. در وضعیتی که اقتصاد اروپا در شرایط نامطمئن قرار دارد، این پرسش مطرح می‌شود که صنعت سینمای کشورهای این قاره چه شرایطی را طی می‌کنند و با چه موضوعاتی روبرو هستند؟

طرح این پرسش نشریه قدیمی وراثتی را به فکر تهیه گزارشی از وضعیت سینمای 4 کشور اروپایی انداخت، این کشورها می‌توانند نمونه‌ای از بقیه کشورهای قاره باشند و مشت نمونه خروار.

کشورهایی که در گزارش مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند، نسبت به یکدیگر تفاوت‌های آشکار فرهنگی، اقتصادی و سیاسی دارند. به همین دلیل، این گزارش موفق می‌شود تصویری نسبتاً دقیق و در عین حال متفاوت از کشورهایی ارائه کند که اگرچه در نزدیکی یکدیگر قرار دارند، ولی تفاوت‌های آشکاری با هم دارند.

یونان

فیلمسازان یونانی تلاش دارند با وجود بحران شدید اقتصادی کشور و مشکلات ناشی از آن، به کار و فعالیت حرفه‌ای خود ادامه دهند. در همین رابطه، خبر می‌رسد مرکز فیلم یونان - مهم‌ترین مرکز مربوط به تولید و توزیع محصولات سینمایی - قصد تمرکز روی موضوع بدهی‌های اهالی سینما را دارد. هنرمندان سینمای یونان طبق یک سنت دیرینه برای تولید فیلم‌های خود، وام‌هایی از منابع دولتی و بخش خصوصی می‌گیرند و حالا که کشور با شدیدترین بحران اقتصادی خود روبه‌روست، برای بازپرداخت آنها مشکلات زیادی دارد. در حقیقت، سقوط اقتصادی دولت وقت و تبعات ناشی از آن، گریبان صنعت سینمای یونان را نیز (مثل دیگر واحدهای تولیدی کشور) گرفته است. دولت ژرژ پاپاندراؤو اگرچه مسوول اصلی بحران اقتصادی اخیر یونان نیست، ولی به عنوان مسبب اصلی این اتفاق شناخته شده است. سوالی که تحلیلگران اقتصادی می‌پرسند این است که آیا تغییر دولت او با یک دولت دیگر، می‌تواند کشور را از سقوط اقتصادی نجات دهد؟ طبیعی است که صنعت سینمای یونان هم به عنوان بخشی از جامعه پویایی کشور نمی‌تواند خود را از تاثیرات مربوط به این بحران دور و مصون نگه دارد.

مرکز فیلم یونان بر این باور است که تقبل پرداخت بدهی صنعت سینمای کشور به طلبکاران آن، یکی از راه‌های مهم کمک به هنرمندان است، اما گزارش‌های اقتصادی جدیدی که از سوی مسوولان رسمی منتشر شده، دلالت بر آن دارد که منبع مالی خوب و موثقی در دست دولت وجود ندارد که بتواند بدهی‌های سازمان‌ها و گروه‌های مختلف فعال اقتصادی کشور را پرداخت کند، حداقل این است که در یک آینده نزدیک چنین اتفاقی رخ نخواهد داد. در برخی کشورهای اروپایی شرقی (همچون رومانی) که پیدا کردن سرمایه‌های عمومی و دولتی راحت‌تر است و فیلمسازان با موانع کمتری روبه‌رو می‌شوند، هنرمندان متوجه این نکته شده‌اند که می‌توانند روی حمایت نیروهای بخش خصوصی حساب کنند. حال این پرسش مطرح است که آیا می‌توان چنین نسخه‌ای را برای یونان امروزی هم تجویز کرد؟ آلكساندرو سالومن که با فیلم مستند تحسین شده خود «کاپیتال‌ایسم: فرمول پیشرفته ما» مورد توجه بسیاری از صاحب‌نظران قرار گرفته است، می‌گوید: «اگر ما براساس برنامه فعلی - که سال‌هاست جریان دارد - جلو برویم، حتما نابود خواهیم شد.» این خانم تهیه‌کننده و فیلمساز همکاران سینمایی‌اش را نصیحت می‌کند که قدم‌های بزرگ‌تری بردارند و با ریسک‌هایی که می‌کنند، راه‌های تازه‌ای برای حل مشکلات خود پیدا کنند.

به گفته سالومن - که همکاری نزدیکی با صنعت سینمای اروپایی شرقی دارد - در کشور رومانی یک کمک مالی سالانه 3 میلیون دلاری وجود دارد که از سوی دولت در اختیار هنرمندان قرار می‌گیرد. البته حتی در رومانی هم تا چند سال قبل، وضعیت خیلی بهتر از این بود و این رقم به حدود 9 میلیون دلار می‌رسید. با این حال، پرداخت‌های دولتی همیشه دیرنگام بوده است و هنرمندان برای دریافت کمک‌های مالی باید مدت‌ها در صفی طولانی به انتظار بنشینند. همین مساله اهالی سینمای کشور را جذب دریافت حمایت‌های مالی از منابع غیر دولتی و بخش خصوصی کرده است. البته دریافت این کمک‌های مالی هم چندان راحت نیست. ولی هنرمندان کشورهای اروپایی شرقی هم در حال پیدا کردن این حامیان پولدار خود هستند و می‌توانند راه رسیدن به آنها را به همکاران یونانی خود هم نشان دهند.

بازار اکران عمومی فیلم‌های فرانسوی در داخل این کشور اروپایی گرم است و هر هفته یک یا 2 فیلم جدید فرانسوی همزمان با نمایش عمومی در سالن سینماها، با فروش خوب و بالایی خود، صدرنشین جدول هفتگی نمایش فیلم‌ها می‌شوند. گرمای جدول گیشه نمایش باعث شده تا اهالی صنعت سینمای فرانسه خود را با کلماتی مثل بحران و مشکلات اقتصادی بیگانه بدانند. واقعیت امر هم این است که برخلاف یونان، اقتصاد فرانسه هنوز درگیر یک بحران مالی شدید نشده و به صورت طبیعی، صنعت سینمای آن هم در حال طی کردن روزهای خوب خود است. سینمای فرانسه از دیر باز بین کشورهای اروپایی از وضعیت و موقعیت ممتازی برخوردار بوده و استقبال تماشاگران از فیلم‌های بومی همیشه خوب و قابل ذکر بوده است. به گفته منتقدان سینمایی در طول دهه‌های گذشته محصولات فرانسوی، رقیب سرسخت تولیدات پرسروصدای هالیوودی در جدول گیشه نمایش بوده و بین 10 فیلم این جدول، حداقل 5 محصول فرانسوی با قدرت تمام خود را به رخ می‌کشد.

نکته: فیلمسازان روسی با سختی بسیار برای فیلم‌های خود سرمایه پیدا می‌کنند این فیلم‌ها را به سختی جلوی دوربین می‌برند و آماده نمایش می‌کنند و پس از آن باید بکوشند برای آنها یک سالن نمایش پیدا کنند به گفته تحلیلگران اقتصادی فرانسه، سینمای این کشور امسال یکی از بهترین سال‌های اقتصادی خود را در جدول گیشه نمایش طی می‌کند. این شاید دلیل خوبی برای فعالیت بیشتر دست‌اندرکاران سینمایی کشور باشد. هم‌اکنون صنعت سینمای فرانسه در حال تولید بیش از 70 فیلم سینمایی است.

آلمان

صنعت سینمای آلمان این روزها دلیل خوبی برای جشن گرفتن و شادمانی دارد. دلیل اصلی این شادمانی قراردادهای همکاری تازه‌ای است که بین وزارت دارایی آلمان و صنعت سینمایی کشور بسته شده و مضمون اصلی آن درباره بودجه عمومی سال 2013 این کشور اروپایی است. طبق این قرارداد جدید، دولت آلمان متعهد شده که سرمایه لازم را در اختیار هنرمندان آلمانی بگذارد تا آنها بتوانند به کمک آن، فیلم‌های جدیدشان را جلوی دوربین ببرند. رقم دقیق این کمک‌های مالی فاش نشده، ولی رسانه‌های گروهی می‌گویند کل حمایت‌ها و مشوق‌های مالی دولتی به فعالیت‌های فرهنگی و هنری در سال 2012 حدود 1/5 میلیارد دلار خواهد بود. این رقم حکایت از یک رشد 6 درصدی نسبت به سال قبل از آن می‌کند. دست‌اندرکاران سینمایی امیدوارند برای سال آینده میلادی رقم بیشتری شامل حال آنان شود. بنیاد فیلم آلمان که نهادی دولتی است و کمک‌های مالی به فیلمسازان و تهیه‌کنندگان بومی می‌کند، در سال‌های قبل حدود 80 میلیون دلار را سالانه در اختیار هنرمندان قرار داده است. مدتی قبل از سوی دفتر رسانه و فرهنگ آلمان (وابسته به وزارت فرهنگ) اعلام شد رقمی حدود 6 میلیون دلار در سال جدید میلادی صرف دیجیتال‌سازی کردن سالن‌های سینماها خواهد شد.

روسیه

روسیه که زمانی با نام اتحاد جماهیر شوروی تامین‌کننده خوراک تمام سینماهای کشور بود و فیلم‌های خارجی (بویژه آمریکایی) امکان نمایش عمومی بسیار محدودی در آنها داشتند، این روزها از هر سو با مشکل روبه‌روست. صنعت سینمای روسیه پس از فروپاشی شوروی با فراز و نشیب‌های زیادی مواجه بوده است و هنوز هم در حال کسب تجربیات تازه است. رسانه‌های گروهی کشور می‌نویسند هنرمندان روسی با سختی بسیار برای فیلم‌های خود سرمایه پیدا می‌کنند، این فیلم‌ها را به سختی جلوی دوربین می‌برند و آماده نمایش می‌کنند و پس از آن باید بکوشند برای آنها یک سالن نمایش پیدا کنند. هنرمندان سینمای روسیه در دهه‌های گذشته هم دست به تولید محصولات مشترک با همکاران خارجی خود زده‌اند. اما گفته می‌شود دور جدید همکاری‌های مشترک آنها با هم‌تایان بین‌المللی خود، شکل و شمایل تازه‌ای خواهد داشت و نسبت به گذشته، تفاوت‌های زیادی دارد. صنعت سینمای روسیه حساب ویژه‌ای روی کنوانسیون جدید اروپا (که بخش مهمی از آن اختصاص به تولید محصولات مشترک سینمایی اروپایی دارد) باز کرده است. طبق مفاد این کنوانسیون، هنرمندان اروپایی می‌توانند به طور مستقل و بدون دخالت دولت‌های خود، دست به تنظیم قراردادهای همکاری مشترک با یکدیگر بزنند، اما این‌گونه قراردادهای شامل کمک‌های مالی احتمالی دولتی به آنها نمی‌شود. هنرمندان سینمای روسیه بر این باورند که رشد و ترقی سینمای بومی در گرو همکاری با هنرمندان خارجی و دستیابی به بازار بین‌المللی تولید و نمایش فیلم است. سینماهای روسیه سال قبل یک فروش یک میلیارد دلاری را تجربه کردند و فقط حدود 20 درصد آن اختصاص به محصولات داخلی دارد. هنرمندان روسی که خواهان سهم بسیار بیشتر و بالاتری در جدول گیشه نمایش سینماهای کشور خود هستند باید به این نکته توجه داشته باشند که دستیابی به چنین خواسته بزرگی، تلاش و کوشش بیشتری را از جانب آنها می‌طلبد.

ورایتی / مترجم: کیکاووس زیباری